І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIV. Ч. 98. JERSEY CITY and NEW YORK, СЕРЕДА, 31-го ТРАВНЯ 1967 ЦЕНТІВ 10 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, WEDNESDAY, MAY 31, 1967 No. 98. VOL. LXXIV.

— ОСТАННІ ВІСТІ —

Понеділок, 29 травня, 1967

В АМЕРИЦІ

РЕСПУБЛІКАНСЬКІ ПРОВІДНИКИ ПРОТИ поширення торгівлі з СССР і країнами комуністичного бльоку, як цього домагається президент Джансон. Провідник республіканської меншости в Сенаті сенатор Еверетт Дірксен, згадавши про совєтську допомогу комуністичному В'єтнамові, сказав: „Чи торгівля з комуністами така солодка, і чи прибутки з неї такі побажані, щоб ми за них платили смертю і терпінням наших вояків?" Сенатор Дірксен сумнівається, щоб американський нарід був так заінтересований в тих „кількох рублях", щоб аж не дочував крику ранених у В'єтнамі і не бачив смерти своїх синів. Подібно висловився і провідник республіканської меншости в Палаті Репрезентантів конгресмен Джералд Р. Форд.

ТРЕБА БУДЕ ВИШКОЛИТИ ФАХІВЦІВ, щоб в недорозвинених країнах збільшити запаси води. Це ствердили делегати на Міжнародну Конференцію в справах води, яка відбувається в готелі Шератон-Парк у Вашингтоні. Представник Ґватемалі Семюел Боніс казав, що в американській допомозі закордонним державам говориться про освіту і перевишкіл фахівців, але менше дістається в цій справі. Збільшити водні ресурси можна за допомогою вишколених фахівців, і тому цій проблемі треба присвятити більше уваги. В ЗДА в останніх 17-ох роках вишколено 1.200 спеціялістів від зберігання води. Вони походили з 61-ої держави.

КАЛІФОРНІЙСЬКИЙ ГУБЕРНАТОР РІҐЕН зможе відограти якусь ролю на Республіканській Номінаційній Конвенції тільки тоді, коли Ніксон не зможе здобути сильніших впливів. Ліберальні республіканці сподіваються, що консервативний Ріґен виступить проти Ніксона, і тоді мав би можливість перемогти ліберальний кандидат та здобути номінацію. Але каліфорнійські прихильники Ріґена заявляють, що Ріґен зачне грати важливішу ролю аж тоді, коли Ніксон не виявить більшої сили у правборах. Ріґен братиме участь у правиборах як „фаворит" свого стейту. Він заявляє, що не старається про номінацію на кандидата на президента.

ЖЮРІ ПРИ ФЕДЕРАЛЬНОМУ СУДІ в Александрії, Вірджінія, визнало винним у шпигунстві в користь СССР 24-річного сержанта Герберта В. Беккенгавпта. Суддя Оренс Луїс заявив, що не визначає засудженому висоти кари, бо чекає на опінію відповідного військового департаменту. Згідно з законом засуджений може дістати найвищу кару — кару смерти. Оборонець засудженого заповів апеляцію від судового вироку. Беккенгавпт передав військові таємниці совєтському агентові Алексеєві Малінінові, працівникові совєтської амбасади у Вашингтоні. Малінін мусів залишити ЗДА минулого року, коли виявилося шпигунство Беккенгавпта.

НЮЙОРКСЬКИЙ ГУБЕРНАТОР РЕСПУБЛІКАНЕЦЬ Нелсон А. Рокефеллер заявив, що думає в 1970-му році відійти від політики, коли йому скінчиться теперішня чотирирічна каденція. Він заявив журналістам у Валенції у Венесуелі, куди він приїхав на вакації з дружиною: „Я беру участь в політиці вже 25 років, спершу у Вашингтоні, а пізніше в Ню Йорку. Гадаю, що час відійти на відпочинок, коли обставини на це дозволять. Треба дати можливість працювати новим людям. 25 років для мене досить. Треба мати мудрість відійти у відповідний час". Рокефеллер заперечив президентські амбіції. На його думку Джансона виберуть вдруге, коли закінчить війну у В'єтнамі.

У СВІТІ

МОСКОВСЬКА „ПРАВДА" З 27 ТРАВНЯ Ц. Р. ВИСТУПИЛА вперше одверто проти Світлани Сталіни за її втечу з СССР. До цього часу Совєти обмежились тільки до короткої згадки 13 березня ц. р., що Світлана Аллілуєва - Сталіна виїхала до Індії і „як довго вона захоче бути закордоном — це її приватна справа". Про переїзд Світлани до Швайцарії і 21 квітня ц. р. до ЗДА — совєтська преса й радіо мовчали, аж тепер, у тій статті у „Правді" стверджується, що „агенти CIA (Центральної Розвідчої Агенції) спершу забрали її з Індії до Швайцарії і пізніше перевезли до ЗДА". „Правда" таврує становище Америки в цій справі та відкидає американське твердження, що ЗДА не впливали на Світлану та зумисне не признали їй азилу в Індії, щоб не дразнити Москви. „Правда" називає безпосередньо за іменем Джорджа Ф. Кеннена, колишнього голову об'єднаних штатів ЗДА Натана Тваїнінга і CIA, як членів „змови" проти СССР, при чому твердить, що з тією „акцією" пов'язане теж „добуття з архіву" Александра Керенського та видання в Америці творів Валерія Тарзіса, що його Совєти проголосили були за ненормального й позбавили громадянства.

МІХАЇЛ ШОЛОХОВ, СОВЄТСЬКИЙ ЛАВРЕАТ НОБЕЛЯ ЗА ТВІР „ТИХИЙ ДОН", ЯКИЙ СВОГО ЧАСУ СОЛІДАРИЗУВАВСЯ також з совєтськими властями в таврованні Бориса Пастернака за його твір „Доктор Живаго", 24 травня ц. р. виступив на 4-му конгресі Спілки совєтських письменників з гострим нападом проти Світлани Аллілуєвої - Сталіни, як „втікачки", злучивши її ім'я в одному реченні з CIA, „деякими американськими сенаторами, білими російськими еміґрантами і давнім політичним трупом Керенським". Шолохов лаявся теж проти Іллі Еренбурґа, який напередодні того конгресу виїхав до Італії.

АПОСТОЛЬСЬКА СТОЛИЦЯ ПРОГОЛОСИЛА ДЕКРЕТ, з покликанням на Другий Ватиканський Собор, дозволяючи в деяких випадках уділювання католицьким духовникам святого Причастя і Миропомазання протестантам — у випадках загрози для життя, смертельної недуги та відсутности протестантського духовника. Майже одночасно Папа Павло VI, прийнявши на довшій авдієнції індійського міністра здоров'я, заявився знову проти всяких штучних способів проти заплідінення, але обіцяв докладно переслідувати меморіял, що йому вручив міністер д-р Стріпаті Чандрасехар про гостру в Індії проблему перенаселення та конечности введення урядової контролі народин.

СХІДНЯ ПРОВІНЦІЯ НІГЕРІЇ ПРОГОЛОСИЛА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ, себто відірвання від одностайної держави Нігерії. Східня провінція прийняла, як незалежна держава, назву „Демократичної республіки Біяфра". Таке рішення східньо - нігерського сойму і губернатора Східньої провінції полк. Одумеґву Ожуґву прийшло внаслідку неґативного становища голови центрального уряду в Ляосі полк. Якубу Говона супроти пропозиції — створити з чотирьох провінцій Нігерії конфедерацію. Говон погрожує війною.

ГОЛОВНИЙ УРЯД УНС ЗАКІНЧИВ РІЧНІ НАРАДИ ВАЖЛИВИМИ УХВАЛАМИ ДЛЯ ДОБРА ОРГАНІЗАЦІЇ І ГРОМАДИ

Секретарі активних Відділів дістануть підвищену винагороду, Союзівка — новий будинок, „Свобода" — нову друкарську пресу, студенти журналістики — дві стипендії, українці у Польщі і Югославії — надію на допомогу, народні цілі — 12,670 долярів, УККА і Шевченківська Фундація в Канаді та СКВУ — моральну і матеріяльну підтримку.

Союзівка, Керґонксон. — Головний Уряд Українського Народного Союзу закінчив тут минулої п'ятниці, 26-го травня ввечері, свої цілоденні річні наради, схваливши цілий ряд постанов, рекомендацій і резолюцій для добра організації і громади. Всі ці постанови й резолюції будуть вкоротці надруковані в офіціяльному проголошенні. На цьому місці тільки коротко згадаємо, що між ними є ухвали:

- Збільшити на один відсоток винагороду для секретарів тих Відділів УНС, які до кінця року виконають щонайменше на 50 відсотків свою організаційну квоту і не матимуть втрати в членах;
- Урядовці тих Відділів, які впродовж двох років не здобули нових членів, не виконують своїх статутових обов'язків і тим самим не мають права на перевибір;
- Головний Екзекутивний Комітет має дальше перевірити справу додаткового одноразового термінового забезпечення замість виплат дивіденд;
- З уваги на те, що на Союзівці вже від кількох років дошкульно відчувається недостача приміщень, Екзекутивний Комітет уже в короткому часі має приготовити конкретні пляни для збільшення цих приміщень на 100 нових кімнат. Екзекутивний Комітет продовжуватиме перевірку можливостей придбання відповідних осель чи будинків в інших місцевостях;
- Схвалено закупити для друкарні „Свободи" нову книжкову пресу та деякі підручні машини;
- Схвалено призначити дві стипендії по $2,000 річно для студентів журналістики, з думкою про їх майбутнє затруднення у видавництві УНСоюзу;
- Схвалено цілий ряд пропозицій і рекомендацій для скріплення організаційної праці в терені: збільшити кількість обласних організаторів, злучити малі й неактивні Відділи, ввести обов'язкові вишкільні курси для секретарів, подбати про нову інформаційно-вишкільну літературу та взагалі поширити інформаційно - організаційну акцію;
- Широко розгорнути працю серед молоді, зокрема спортову акцію;
- Продовжувати перевірку можливостей злуки Союзів;
- Продовжувати перевірку можливостей співпраці УНСоюзу із Стипендійною Фундацією в Канаді;
- Ввести для організаторів — крім обрахунку кількости нових членів — також систему точкування за висоту забезпечення;
- Висилати безкоштовно „Свободу" і „Український Тижневик" для членів, що відбувають активну військову службу;
- Схвалено окрему резолюцію, якою доручається перевірити можливості моральної і матеріяльної допомоги українцям в Європі, включно з Польщею і Югославією;

Окремими резолюціями схвалено продовжувати моральну і матеріяльну підтримку для Українського Конгресового Комітету Америки і закликати до цього всіх членів УНС, підтримуючи рівночасно заходи для організаційно - консолідаційного скріплення тієї репрезентаційної установи. Окремою резолюцією схвалено дати матеріяльну і моральну підтримку для Шевченківської Фундації в Канаді, як також поробити заходи для членства УНС в КУК. Головний Уряд УНС визнав доцільність та велику вартість запланованого на листопад цього року Світового Конгресу Вільних Українців, схваливши для нього повну моральну та відповідну матеріяльну підтримку. Рішено, що всі головні урядовці візьмуть у цьому Конгресі участь. Окремими резолюціями Головний Уряд УНС закликає все своє членство включитися у всенародні відзначування 50-річчя Української Національної Революції та 50-річчя відродження українських збройних сил, 25-ліття УПА цього року й 25-річчя Першої Дивізії Української Національної Армії в наступному році. Схвалено заходи для найгідніших і найбільш величнього відзначення 75-річчя УНСоюзу в 1969-му році та його офіційного органу „Свобода" в 1968-му році.

Прийнято запропонований головним касиром Іваном Кокольським проєкт бюджету на суму 837,300.00 долярів на цей рік.

Після схвалення поділу $12,670 на різні народні цілі, головний предсідник Иосип Лисогір закрив офіціяльно річні наради Головного Уряду, що їх закінчено співом „Ще не вмерла Україна".

Сенатори-демократи матимуть труднощі при перевиборі в 1968 році

Вашингтон. — 23 сенатори демократи будуть старатися про перевибір на нову каденцію, і вже тепер в політичних колах передбачають, що вони матимуть труднощі при здобуванні цих постів. Різні причини демократичних неуспіхів подають в політичних колах: невдоволення виборців із війни у В'єтнамі, партійні непорозуміння в окремих стейтах та поважний вік сенаторів - демократів, які старатимуться про перевибір в найближчому році. Сенатор із Південної Дакоти Дж. Мек Говерн побоюється про свій перевибір внаслідок цього, що підтримує в'єтнамську політику Уряду. Він матиме труднощі ще й тому, що його стейт є в більшості республіканський, і 1962-го року він переміг свого противника малою більшістю 597-ох голосів. Сенатор Фр. Черч із Айдаго і Вейн Морс з Ореґону мають демократичних противкандидатів. Інші сенатори мають такий поважний вік, що вже не повинні б кандидувати в 1968-му році.

У СИРАКЮЗАХ ПОМЕР СОТ. ІГНАТ ЗЕЛЬСЬКИЙ

Сиракюзи, Н.Й. — Дня 28 травня тут помер на 75 році життя сл. п. сотник Армії УНР Ігнат Зельський. Похорон відбудеться в середу 31-го травня о 8 г. 30 хв. ранку, з похоронного заведення п. Мацька до церкви св. Івана Хрестителя, а по Службі Божій — на українському католицькому цвинтарі в Сиракюзах. Вічна Йому Пам'ять!

ЗАГАЛЬНІ РЕЗОЛЮЦІЇ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНС

Головний Уряд Українського Народного Союзу в висліді своїх річних нарад, що відбулися на Союзівці в тижні від 21 до 26-го травня ц. р., схвалив цілий ряд постанов і резолюцій для добра УНСоюзу і Громади. Резолюції і постанови організаційного порядку будуть проголошені в офіціяльному повідомленні. На цьому місці подаємо тільки тексти загально-громадських резолюцій.

У 50-річчя Української Національної Революції

Тому, що цього 1967-го року сповнилося 50 років з того часу, як у 1917-му році український нарід піднявся з Великої Руїни довговікової неволі та своєю волею і силою почав відбудову своєї власної, ні від кого незалежної соборної і народоправної української держави, завершеної пропам'ятними актами проголошення повної незалежности Української Народньої Республіки Четвертим Універсалом 22-го січня 1918-го року, Листопадовим Зривом 1-го листопада 1918-го року у Львові та Актом Злуки всіх українських етнографічних земель в одну Українську Державу 22-го січня 1919-го року в Києві, і

Тому, що хоча так встановлена Українська Держава була знищена явною агресією її сусідів а так самовизначений український нарід ними поневолений, цей український нарід ніколи не підкорився чужому розбоєві та всіми своїми силами і засобами, коштом великих жертв крови і майна, безупину боровся і сьогодні бореться за здійснення ідеалів Великої Української Національної Революції та відновлення встановленої в її результаті самостійної і соборної Української Народньої Республіки, і

Тому, що одним із виявів тієї незламної волі українського народу є цьогорічне святкування 50-ліття Української Національної Революції, як і

Тому, що одвічний ворог волі українського народу та його теперішній окупант і гнобитель Московія намагається протиставити цій пригадці українського національно-державного самовизначення гомінким відзначуванням 50-річчя жовтневої большевицької контрреволюції, отже

Тому закликаємо всі наші Відділи і всіх наших членів одностайно з всією нашою Українською Громадою в ЗДА і Канаді, величаво і достойно відзначити Золоті Роковини відновлення Української Держави, зокрема закликаємо їх відзначити ці роковини збільшеними зусиллями і пожертвами на допомогу українському народові в його справедливих змаганнях до здійснення ідеалів 22-го січня 1918 і 1919-го років.

У 50-річчя відродження українських збройних сил і 25-річчя УПА та Дивізії

Тому, що 50 років тому під час Укр. Нац. Революції прийшло і до відродження українських збройних сил, які своєю кров'ю і своїм життям здійснювали волю українського народу жити самостійним від нікого незалежним життям у своїй суверенній, самостійній і народоправній державі, як і

Тому, що ці традиції продовжували і за здійснення тих ідеалів боролася під час другої світової війни Українська Повстанча Армія, яка в цьому році відзначає своє 25-річчя,

Як і тому, що ці самі традиції й ідеали українських збройних сил продовжувала та виконувала I. Дивізія Української Національної Армії, яка в наступному році відзначатиме своє 25-річчя,

Отже тому закликаємо всі Відділи і всіх членів УНС разом з усією громадою включитись у достойне і величаве відзначення цих світлих роковин, що почнуться уже 3-го червня ц. р. у Філядельфії.

У справі Світового Конгресу Вільних Українців

Тому, що запляновані на листопад цього року перший Світовий Конгрес Вільних Українців є в найкращому інтересі української громади в країнах вільного світу, і

Тому, що цей конгрес був би новою допомогою українців у вільних країнах світу для справедливих змагань поневоленого тепер українського народу до волі і незалежности, як і

Тому, що такий конгрес і така його ціль є в найкращому інтересі всіх країн українського поселення, отже

Тому Головний Уряд УНСоюзу підтримує акцію скликання і відбуття такого конгресу.

У справі 75-річчя „Свободи" і УНС

Тому, що в 1968 році припадає 75-річчя органу УНС „Свобода", а в 1969 році 75-річчя самого Українського Народного Союзу, Головний Уряд рекомендує Головному Екзекутивному Комітетові продовжувати вже пороблені та плянувати нові заходи для якнайвеличавішого відзначення цих великих роковин.

У справі УККА

Тому, що Український Конгресовий Комітет Америки заснований понад чверть сторіччя тому при найактивнішій співучасті УНСоюзу, і

Тому, що цей УККА завжди втішався повною моральною і матеріяльною підтримкою збоку найширших мас членства УНС, і

Тому, що цей УККА, виконуючи відповідальні завдання центральної суспільно - громадської репрезентації українців в Америці, віддав в минулому і віддає сьогодні велику прислугу українській громаді в Америці та справедливій визвольній справі українського народу, як і

Тому, що ці й подібні завдання стоять перед УККА також у майбутньому, отже

Тому Головний Уряд УНС доручає своїм репрезентантам в УККА піддержувати всі потрібні заходи для організаційно - консолідаційного скріплення УККА, закликаючи рівночасно все своє членство продовжувати і скріплювати свою моральну і матеріяльну підтримку для цієї центральної репрезентації українців в Америці.

Шевченківська Фундація в Канаді

Тому, що Шевченківська Фундація в Канаді має велике і благородні завдання із великим значенням не тільки для українців в Канаді, але й для української культури взагалі,

Головний Уряд УНС закликає все своє членство піддержати цей Фонд своїми щедрими пожертвами.

У справі допомоги українцям в Европі

Головний Уряд Українського Народного Союзу рекомендує Головному Екзекутивному Комітетові і, зокрема, Головному Предсідникові перевірити, в порозумінні та при співпраці з Президентом ЗУАДКомітету, нові потреби і можливості допомоги українцям в Европі, включно з Польщею і Югославією, та ці можливості використати.

У справі публікацій УНС

Тому, що публікації УНС завжди мали і мають сьогодні велике і багатобічне значення і вартість,

Головний Уряд УНС рекомендує Головному Екзекутивному Комітетові обміркувати можливість дальшого скріплення і поширення цих публікацій. Головний Уряд зокрема рекомендує остаточно здійснити плян розбудови і поширення періодичних англомовних публікацій.

У кризі на Середньому Сході прийшло легке відпруження

Об'єднані Нації. — У кризі на Середньому Сході, що погрожує війною між Ізраїлем та арабськими державами, прийшло легке відпруження постільки, що єгипетський президент Гамаль Абдель Нассер заявив — за звітом генерального секретаря Об'єднаних Націй У Танта, — що Єгипет перший не заатакує Ізраїлю та відповість війною тільки у випадку ізраїльської атаки, а ізраїльський уряд прийняв постанову, що треба вижидати кінця дипломатичних заходів та що Ізраїль вживе воєнних заходів задля відкриття морського шляху через затоку Акаби до ізраїльського порту Елят тільки „в годині потреби". Таким чином настала тимчасова павза, „передишка", яку виповняє метушлива дипломатична акція. На понеділок 29 травня скликано Раду Безпеки Об'єднаних Націй. Вже за два дні перед тим генеральний секретар ОН У Тант поширив між усіх амбасадорів в ОН своє обширне звідомлення з своєї подорожі до Каїро. У Тант виправдував у ньому своє рішення щодо відкликання міжнародного війська з Синайського півострова твердженням, що все одно те військо втратило всяку практичну вартість для збереження миру між Ізраїлем і Єгиптом, коли Єгипет відмовив своєї співпраці з його командуванням. У Тант посередньо натавровує Ізраїль, що той не погодився був на стаціонування міжнародного війська також на ізраїльській території. У Тант запропонував конкретно, щоб тепер воскресити Мішану Військову Комісію задля збереження перемир'я на Середньому Сході, схваленого у 1949 році. Після короткої війни Ізраїлю, Англії і Франції проти Єгипту в 1956 році Ізраїль відмовився брати участь у тій Комісії. Генеральний секретар ОН звертає час Раді Безпеки звернути увагу Ізраїлеві та Єгиптові, що за резолюцією Об'єднаних Націй з 15 липня 1948 року, з покликанням на 40 статтю VIII відділу чартеру ОН Рада Безпеки ОН має право власними силами протиставитись воєнній загрозі. В даному випадку У Тант ствердив, що найбільшою причиною вибуху нової ізраїльсько-арабської війни може стати проголошена Єгиптом блокада затоки Акаби, крізь яку мусять плисти кораблі до ізраїльського порту Елят.

Єгипетський президент Гамаль Абдель Нассер виголосив напередодні минулого тижня войовничу промову, в якій назвав становище Совєтського Союзу „величавим", зате таврував ЗДА, які нібито зайняли становище цілком по стороні Ізраїлю. Однак після того Нассер у пресовому інтерв'ю заявляв, що Єгипет хоче жити в приязні з ЗДА. Правда, він підкреслив, що всякі переговори безвиглядні, що вони не признають права арабським втікачам з Палестини вернутися на їхню землю, себто на територію теперішнього Ізраїлю. Над кордоном Ізраїлю Єгипет зосередив вже коло 80 000 свого війська, змобілізував дальших 100 000 та заповів перекинення на ізраїльський фронт більшости свого війська, стаціонованого в Ємені. Ізраїль вважає, що блокада порту Елят та концентрація єгипетського війська на його кордоні — це найбільші причини, з яких може прийти до війни, і вимагає відкликання їх, а що Єгипет рішуче відкидає це, то ситуація далі по суті не змінилася, а тільки дає змогу великим державам вживати посередницьких заходів. Не відомо, який був зміст листа совєтського прем'єра Косигіна до Нассера та ізраїльського прем'єра Ешколя.

400 пластунів взяли участь у „Святі Весни" на „Вовчій Тропі"

Іст Четтем, Н Й. — Кругло чотири сотні пластунок і пластунів, у цьому 300 юначок і юнаків, взяли участь у святі свого патрона, св. Юрія, що його традиційно називають „Святом Весни", яке відбулося тут на пластовій оселі „Вовча Тропа" минулої суботи й неділі, 27 і 28-го травня. Свято підготовили і перевели пластові курені „Перші Стежі" і „Чота Крилатих". Командантом Свята був пл.сен. Ярослав Оберишин, його заступником пл. сен. Ярослава Рубель, обозним пл. сен. Богдан Крамарчук. На програму свята склались таборування, теренові гри, спортові змагання і традиційна пластова ватра. В неділю, після Богослужень в католицькій і православній каплицях, юначки виводили на майдані перед трибуною весняні гаївки. Переходові чаші за найкращі успіхи на Святі Весни здобули 44-ий курінь юначок ім. Оксани Джиджори з Нюарку та 21-ий курінь юнаків ім. Євгена Коновальця з Ню Йорку. Свято Весни відвідали голова Головної Пластової Булави пл. сен. Юрій Ференцевич, голова Крайової Пластової Старшини пл. сен. Ярослав Бойдуник та інші.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Культ поляглих

День Пам'яті, що його кожного року 30 травня відзначають, за вийнятком 5-ох південних стейтів, в усіх стейтах і посілостях З'єднаних Держав, — це вияв того культу поляглих, що існує в усіх культурних народів світу. Шляхетний вияв пошани для тих, які поклали своє життя за народ і країну, шляхетний культ, потрібний для збереження в народі того духа, без якого не може існувати повновартісна новітня нація і Держава.

Кожна родина гірко сумує, коли будь - хто з її членів згине на війні, — які трагедії пережили з цього приводу безчисленні батьки, жінки, діти. А втім, це незбагненна мудрість Всевишнього, який улаштував світ так, що без смертних жертв і без отих трагедій людство збідніло б на той духовий скарб, що ним є геройство. Чого варте було б воно, якби не було від зарання віків завжди готових згинути задля добра громади, народу, держави! І чого варті були б громада, нарід, держава, коли б не знали справжньої ціни тим жертвам вояцького обов'язку.

І саме в нинішній добі, в якій народилось так багато звеличників матеріялізму, в добі, в якій знаходяться люди, що палять прапор рідної держави, щоб заманіфестувати свою ворожість до війни за волю чужого, але й власного народу, — саме в цій нашій сумній добі День Пам'яті має особливе значення. З масової участи людей доброї віри і доброї волі у відзначуванні цього дня можна переконатись, що все ж такими бездушними істотами, для яких найвищу вартість становлять голе життя та матеріяльні добра, є тільки одиниці.

У своїй жалюгідній зарозумілості ці люди відкидають усі „пережитки", але насправді вони не дозріли до зрозуміння глибини тієї містерії, якою є смерть за ідеал.

Після української визвольної війни постав і поширився також у нас культ поляглих борців. У Зелені Свята щорічно по всіх містах і селах тієї частини України, де — хоч з перешкодами — можна було це робити, масово йшли наші люди на дійсні чи символічні могили, щоб поклонитися пам'яті поляглих за рідний край. Цей прегарний звичай подекуди перенесено й на американський ґрунт, на українські Зелені Свята. У День Пам'яті 30 травня треба єднатись з усіма іншими громадянами цієї країни у спільному культі всіх тих, які згинули, гинуть і гинутимуть за вищі цілі з іменем батьківщини на устах.

Чи „коекзистенція"?

Слово „коекзистенція", або, кажучи по - українському, співіснування — вже довгі роки не сходить з уст світових політиків. На земній кулі стає дедалі тісніше, Земля стала „малою" завдяки блискавичній радіо та іншої комунікації; і примара голодової катастрофи внаслідок перелюднення Землі нависає над цілим світом... Дійсно, доводиться думати про співіснування та ще й мирне, щоб не нищити бомбами того, що з таким напруженням будує людство.

Але поняття співіснування цілковито по-різному розуміють уряди вільних західніх країн і уряди, що сидять у Москві та Пейпінґу. Коли уряд ЗДА виступає за мирне співіснування, допомагаючи народам відбудовувати свою економіку, особливо ж молодим державам, та пропаґуючи ідеї демократії і справедливости, — то цілком інакше діє і напевно діятиме світ так званого комунізму. Промовляючи в Карлових Варах на конференції компартій Европи, Л. Брежнєв заявив: „Загони революційного руху вийшли на нові позиції і продовжують свій рух уперед, хоча й не так швидко, як усім нам хотілося б", — „Правда" з 25 квітня 1967 р. Оті „загони" — відкриті й приховані компартії у всьому світі, не лише продовжують, але й розвивають наступ на вільний світ. Якщо у В'єтнамі комуністичний, інспірований Пейпінґом і Москвою, наступ є одвертим актом аґресії на широку скалю, то в інших частинах світу ті спроби знищити свободу мають інший характер. У самих ЗДА комуністична партія гарячково полює за молодими душами, особливо по університетах. У Венесуелі, Болівії, Колюмбії, Ґватемалі й Перу почали діяти „партизани", інспіровані, вишколені і оплачувані з кастрівської Куби московськими грішми. В Болівії дійшло вже до боїв між комуністичними підривниками і реґулярним урядовим військом, а у Венесуелі авіяція бомбардувала їх скупчення у горах Ель Башілер. Справа кастрівських „акцій" у Латинській Америці обговорюється в ОАС — Організації Американських Держав. Москва посередніми шляхами підтримує аґресивні наміри арабських країн щодо Ізраїлю...

Така „коекзистенція" змушує західній світ тримати порох сухим і давати рішучу відсіч там, де комуністичні сили пробують перетворити співіснування на загарбування.

Іван Порітко

З'ЇЗД КОЛИШНЬОГО УКРАЇНСЬКОГО ВОЯЦТВА

(В 50-річчя відзначення Збройних Сил України)

(1)

На хід віднови української державности на східних українських землях мали вирішний вплив Українські Військові З'їзди. З перспективи 50 років мусимо ствердити, що вони — і тільки вони — були найсильнішими рушіями тієї віднови.

Військові З'їзди не тільки розглядали й вирішували справи, пов'язані з українізацією військових частин, формувань окремих військових з'єднань і взагалі з творенням українських збройних сил — вони давали основну базу Українській Центральній Раді і її Урядові, на якій могли вести пляновану діяльність та завершувати все, що було необхідним і корисним для українскої держави. Українські Військові З'їзди були реальним доказом, що являли собою українські вояки в російській армії. Українська влада рішилася на важливі рішення тому, що мала підтримку збоку не тільки народних мас, але передусім вояків, що підтримували її чином. До постанов Українських військових З'їздів прислухалися всі. З ними мусіли рахуватися й ті, що були проти державних домагань нашого народу.

У цій виїмковій своїм характером і змістом добі українське вояцтво навіки ввійшло в історію України.

По виході з рідних земель колишні українські вояки розпорошилися по широкому світі, але і в тому розсіянні залишаються вірними великій ідеї й для неї працюють. У всіх частинах вільного світу вони зорганізовані в своїх комбатантських організаціях і об'єднано працюють в користь своєї знедоленої Батьківщини. На ветеранських з'їздах вони не тільки вирішують свої організаційні справи, але й розглядають справи, що їх веде вся зорганізована наша громада.

Сорок два роки тому в місті „братньої любови" Філядельфії радили на своїй першій збірці в ЗДА колишні українські вояки. Тоді, в 1925 році, зорганізовано у Філядельфії перший Стрілецький Гурток, а рік пізніше, на 1-му З'їзді колишнього стрілецтва в Ню Йорку, оформилася комбатантська організація — Українська Стрілецька Громада із Стрілецькими Гуртками у Філядельфії, Ню Йорку, Питтсбурґу, Клівленді, Дітройті, Скрентоні і Нюарку, з такою Головною Управою — д-р Володимир Ґалан — голова, Дмитро Перчак — заст. голови, д-р Павло Дубас — секретар, Теодор Свистун — фінансовий секретар, Григор Грицишин — скарбник. Членами Ширшої Управи були: Дмитро Галичин, Іван Ґельнер, Степан Куропась, Осип Луцейко, Іван Побуцький, Ярослав Чиж, Олекса Смик, Василь Шкрибало. Стрілецький Суд: Михайло Федитник, Микола Гарас, Євген Ляхович. Контрольна Комісія: Роман Пристай, Еміль Тарнавський, Микола Воробець.

Від того часу аж до вибуху другої світової війни Українська Стрілецька Громада брала живу участь у громадському житті українців в ЗДА. Своєю активністю, новим підходом до проблем і розумінням цих проблем, врешті глибоким почуттям обов'язку й дисципліни надала вона громадській праці повно кольориту і цілком нового темпу.

Стрілецька Громада поставила перед собою як головне завдання допомогу в підготові нашого поневоленого народу до нового визвольного чину, розгортаючи працю головно у військовій, господарській та суспільно-політичній ділянках і маючи при цьому тісні зв'язки з організаціями, зокрема з Українською Військовою Організацією (УВО) на рідних землях. У відвідини до УСГ приїжджали ген. Курманович, ген. Капустянський, полк. Є. Коновалець, полк. Р. Сушко і інші найвидатніші діячі.

Великою заслугою УСГ було в той час зорганізування допомоги українським воєнним інвалідам. За десять років зібрано 44.402 доляри, крім того за ініціятивою УСГ зібрано на придбання Дому Українського Інваліда у Львові 31.846 дол. Беручи на увагу вартість тодішнього доляра та невелику кількість членів УСГ — найбільше 129 членів — це були дуже значні успіхи.

Після приїзду зі скитальщини до ЗДА значної кількости колишніх українських військовиків, відбуто 9 жовтня 1949 р. в Ню Йорку Загальний З'їзд кол. вояцтва, на якому було приявних 137 делеґатів. З'їздом проводив ген. Павло Шандрук. Тоді змінено статут УСГ і оформлено нову центральну комбатантську організацію з назвою Об'єднання б. Вояків Українців в Америці (ОбВУА) і вибрано керівні органи.

До першої Головної Управи ввійшли: Дмитро Галичин — голова, полк. Сергій Єфремів і полк. Константин Реутів — заст. голови, д-р Володимир Калина — секретар, Йоахим Вишневецький — скарбник та члени — полк. Микола Рибачук, Дмитро Бакум, Роман Купчинський і Іван Порітко. Контрольна Комісія мала у проводі ген. Олександра Загродського, а Вояцький Суд ген. Павла Шандрука.

ОбВУА, чисельно скріплене, старалося оживити працю в організації, яка оформилася в 13-ох Відділах з 350 членами. В 1951 році відбуто 1-ий З'їзд Делеґатів, перевибрано Головну Управу з малими змінами і зобов'язано її вжити заходів, щоб об'єднати в ОбВУА комбатантські організації, які в міжчасі постали із своїми вужчими завданнями, зв'язаними з колишніми військовими формаціями її членів.

(Закінчення буде)

Степан Женецький

У 20-РІЧЧЯ ВИСЕЛЕННЯ УКРАЇНЦІВ У ПОЛЬЩІ

У червні 1967 р., отже рівно 20 років тому, українці в Польщі пережили велику трагедію: польський комуністичний уряд насильно виселив їх з українських земель Лемківщини, Засяння, Холмщини і Підляшшя. Ця дикунська акція буде вічною чорною плямою в історії Польщі.

За що ж так жорстоко покарано українське населення тих теренів?

Польські комуністи оправдують ту свою ганебну акцію тим, що, мовляв, на тих теренах діяла Українська Повстанська Армія, а тамошнє українське населення їй допомагало.

Та в дійсності, при виселюванні українців з тих відвічних українських земель, поляки мали іншу ціль: одержавши після другої світової війни від Москви ті західні українські терени, вони заплянували зробити з них чисто польські землі, щоб вони залишилися вічною власністю поляків. Щоб цього доконати, польські комуноімперіялісти домоглися згоди від московських комуністів, щоб українське автохтонне населення з тих теренів було переселене на схід, а тих українців, що не захочуть переселитися, вивезти на польські понімецькі землі на заході.

Виселюючи українське населення з Лемківщини, Засяння, Холмщини та Підляшшя і заселюючи їх своїми осадниками, поляки хотіли поставити український народ перед доконаний факт, щоб навіть коли українці в скоршому чи пізнішому часі виборять собі волю і відновлять свою незалежну державу, то щоб вони не домагалися звороту тих своїх колишніх земель.

Так думали й думають польські імперіялісти, але інакше думаємо ми, власники тих земель. При переселюванні українського населення поляки забули одне, а саме: фактом насильного переселення Польща не перекреслила історичних прав українського народу на ті землі. Автохтонне населення поляки прогнали з тих теренів, але його історичне право власности залишилося.

Те, що поляки виселили з Лемківщини, Засяння, Холмщини і Підляшшя наше населення, ще не означає, що ті землі вже для нас утрачені. Що поляки використали сприятливу для них хвилину, загарбали ті споконвічно українські землі і прогнали з них наших людей, ще не означає, що такий стан залишиться назавжди.

Так воно не буде. Передусім — ті землі „подарувала" полякам Москва проти волі українського народу, і тому „договір" Москви з Варшавою відносно тих теренів Києва не зобов'язує. Справжній господар української землі уневажнить усі ті договори, якими москалі роздавали українські землі Польщі, Чехо - Словаччині, Румунії, Мадярщині та іншим державам, щоб їх коштом купити собі їхню приязнь. Всі ті роздаровані землі наш народ відбере.

Український народ ніколи не погодиться з тим, щоб Лемківщина, Засяння і Підляшшя, ці споконвічні українські землі, були відірвані від України. Як тільки наш народ стане вільним — то чи то буде теперішнє покоління, п'яте чи десяте — він змагатиме до того, щоб наново приєднати їх до складу соборної України.

А що на тих землях мешкатимуть осадники - колоністи, це не буде ніякою перешкодою в їх відібранні. Виселили поляки німців зі своїх давніх земель, виселили українців з українських земель — то чому б не мали українці прогнати польських зайд зі своїх земель? Після приєднання Лемківщини, Засяння, Холмщини, Підляшшя та призабутої Західньої Галичини наш народ прожене польських колоністів, покличе туди назад нащадків українських виселенців з Польщі і доповнить населення тих теренів українцями з інших своїх земель.

В історії часто бувало, що одні народи загарбували землі інших. Але ті народи, в яких загарбували сусіди їхні землі, не зрікалися їх і ніколи не вважали їх втраченими. Вони увесь час старалися їх відібрати. Ось, візьмімо для прикладу жидів. Вони дві тисячі років боролися за свої втрачені землі і за відбудову своєї жидівської держави — і таки добилися свого. Також хоч би й самі поляки: понад 800 років минуло з того часу, як німці загарбали їхні західні землі Шлезьк і Помор'я — але вони їх ніколи не вирікалися, завжди домагалися їхнього звороту і ввесь час за них боролися. Аж після другої світової війни настала сприятлива хвилина, і поляки ті землі відібрали.

Так само і з українськими землями, що знаходиться у складі комуністичної Польщі: коли ми будемо за них постійно упоминатися, при кожній нагоді їх домагатися, при кожній сприятливій ситуації за них боротися — то раніше чи пізніше, а напевно їх відберемо.

Лемківщина, Засяння, Холмщина, Підляшшя були за нашої історії українськими і українськими вони будуть в майбутньому. В сивій давнині наш народ придбав ті землі для себе, і за них пролляв ріки крови, обороняючи їх проти поляків. Наші літописи густо записані згадками про те, що українські князі „ходили на ляхи", щоб ті землі боронити. В обороні тих земель поклав буйну голову князь Роман Василько під Завихвостом, бажаючи відібрати від поляків Західню Галичину, яка лежить між ріками Вислою і Пилицею.

Українці ніколи не зречуться Лемківщини, Засяння, Холмщини і Підляшшя. Ті землі були й будуть українськими.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ

А. Орел

„ТІНІ ЗАБУТИХ ПРЕДКІВ" ЧИ ТІНЬ СУЧАСНОГО ДЕРЖИМОРДИ

(4)

Миготять бартки, і вже хлюпнула, мов червона плахта, кров, хоч невідомо, з чиєї голови, бо вся бійка завуальована інтенсивним миготінням тіней і кольорів. Це вияснится пізніше, коли покажуться похорони Палійчука. Але глядач усвідомив собі одну реальність: глитай Гутенюк в розпалі клясової ненависти зарубав незаможника Палійчука, який у своїй клясовій ненависті так гостро висміяв на всю церкву свого клясового ворога. Але що це має спільного з повістю?

Фільмові, каже Дзюба, прикметна глибока, інтенсивна, мужня національна характерність. Чому національна? Де вона? Чому не клясова? І що цей сморід клясової ненависти з московської пропаґандивної кухні має спільного з ідейним задумом повісти? І навіть з її змістом? Де ж тут адекватність? І де гармонійність форми й змісту? Адже отой злобний діялог у церкві між незаможником - Палійчуком, що в повісті ним не був, і „глитаєм" Гутенюком — це ж абсолютно недоречний натуралізм із соцреалістичної партійної макулятури. Цей натуралістичний кадр, перенесений у церкву, — це злобна фальшивка, що нічого спільного не має навіть із стилем фільму, не то що з ідейним задумом повісти. Це фактично провал стилю. І річ навіть не в тім, що сценаристи внесли цю вигадку, яка не має нічого спільного з повістю, сценаристові це дозволяється для ідейної чи мистецької суцільности, але в тім то й справа, що фільм у цілому не побутовий і не натуралістичний, і не фолкльорний, що й ствердили навіть чужинці - рецензенти. Але з чийогось антимистецького втручання (клясово свідомого цензора) патос медитації про життя в авторів фільму раптом у недорічній сцені в церкві падає в прірву марксо - ленінського смороду клясової боротьби та оганьблення церкви, як місця, де схоплюється клясовий антагонізм. Цим спотворено і зміст і ідейний задум повісти. Глядачеві в пишний мистецький весільний коровай кинуто кізяк політичної аґітки в його російсько - комуністичній інтерпретації.

Дзюба виправдується, що автори фільму не „намагалися скрупульозно копіювати сюжетну лінію повісти, вони більше були надихані патосом медитацій про життя, знаходячи вихідні точки для своєї філософської поеми про людську долю й життя". Але, додамо ми, коли втрутилася сюди рука ворожої цензури, то й вийшла еклектична купа з модерністичних чи навіть абстракціоністських „мигців" та соцреалістичного кадру в церкві з її „здирством", бож на передньому пляні стіл з горою грошей на ньому, що знесли незаможники, на які глитай кинув свого важкого карбованця. Тим часом у повісті жадної дії в церкві немає. Отож, хоч повість присвячена актуальним проблемам людського буття, найбільшим вартостям людського буття, але фільм пішов іншим шляхом. Які можуть бути ще актуальніші проблеми людського буття, крім указаної від Маркса - Леніна клясової боротьби та ворожої трудящим церкви? Хіба може бути мистецький твір без клясової боротьби? Без уганьблення церкви? Але саме це й не має нічого спільного ні з ідейним задумом повісти, ні з її змістом, ні з стилістичними напрямними фільму. Це партійне замовлення, вороже мистецтву, вороже людству.

Певно так само на вимогу партійної цензури сценаристи втелющили до фільму й огидний лапоть кацапської ментальности — групу юродивих коло церкви, абсолютно недоречну для змісту повісти й для її ідейного задуму. Відомо бо, що серед українського народу юродивих та крикливиць ніколи не було видно. Це чисто кацапське явище, де ні церкви, ні монастиря без юродивих та крикливиць не уявити. І якщо шмаття цієї ментальности внесено в український фільм, то либонь з тієї причини, що тепер Гуцульщину заливає повінь кацапні, яка здійснює чергове окупантське гасло „Україна без українців", вивозячи гуцулів в неозорі простори Сибіру й осідаючи в їхній батьківщині. Але при чім тут повість і яка це адекватність фільму, що її стверджує й Дзюба, і навіть дехто з еміґраційних рецензентів. Мабуть, давно читали повість. Також викликає в декого з наших глядачів подив така увага фільму до церковних сцен, коли ні в повісті цього немає, та й комуністична ідеологія в церкві вбачає найбільшого ворога. Ніхто не звертає уваги на те, що церква показана в фільмі як спільниця глитая, де він почуває себе господарем.

Одначе, кожний глядач, чужинець і українець запитає, де ж тут предківські тіні? Тіней, правда, промигнуло багато, але що за предки? І не знайде в фільмі відповіді, хібащо зрозуміє пропаґандивну сутність: церква, глитай, незаможник, що їх тепер уже комуністична партія зліквідувала, лишилися тільки тіні.

„Успіхи комунізму, казав Ленін, у завогнюванні клясової боротьби". Отож і в цей фільм окупантська цензура підкинула того чаду завогнювання. А що те завогнювання тепер в самім СССР не дійсне, то вістря його скероване назовні, на вільний світ. Задля цього ота іраціональна, незбагненна в своїй причині, немов би взята з уявлень про боротьбу титанів, з кривавою помстою ворожнеча двох поважних родів перетворена в фільмі на чистісіньку фальшивку типу блаженної пам'яті Микитенківського куркуля з „Диктатури" або незаможника з „97" Куліша. Замість справжніх „тіней забутих предків" Коцюбинського, присутня незрима тінь сучасного окупантського держиморди. Такий у своїм змісті цей фільм. Його поблагословила окупантська рука для масового закордонного глядача. А щоб певніше здійснити цей намір, то сценарій і режисуру доручено чужинцеві, вірменинові, який може вправно орудувати мистецькою технікою, не розуміючи змісту повісти, ані ідейного її задуму, ані навіть української екзотики, хоч вона в повісті не самоціль.

(Закінчення буде)

Ольга Приходько

ПРАДІД ІЛІЯ

РОДИННА ХРОНІКА З ЖИТТЯ ПОДІЛЬСЬКОГО ДУХІВНИЦТВА МИНУЛОГО СТОЛІТТЯ

Частина друга. ПРІСЯ

(20)

Фактори до о. Монастирського липли з усіх боків, бо купців на панські садиби зовсім не було. Якийсь посередник запропонував гарну садибу, але дім на ній був у такому стані, що вже жити там було неможливо. Дім досить великий, з доброї цегли, але облуплений, де-не-де навіть з дірами в стінах. Правда, при ньому був невеликий флігель в доброму стані, де можна було б оселитися хоч зараз.

Дивився на те, о. Монастирський, дивився та й сказав, що купує то не для себе, отже нехай скажуть останню ціну.

Панок крутив і так і сяк, але, коли вже о. Монастирський сів до брички, сказав, що хоч то дуже низька ціна — 900 карбованців, але як заплатить готівкою, то пустить за 700. Приїхав о. Монастирський до Прісі і розказав, що і як.

Задумалась Пріся, тяжко задумалась. 700 карбованців — це майже все її майно. Як дасть такі гроші за хату, з чим буде починати нове господарство? А до того ж і на оправу хати треба, і на переїзд до Літина, і на влаштування. Думала, гадала, рахувала і постановила: „Без жадних боргів, лїпше буду голодна сидіти, але не хочу мати боргу ні за проценти, ні без процентів. Кожний борг людину тягне до дальшої біди. І від о. Монастирського не візьму ані карбованця, а тим більше не візьму від пана Яблонського. Мушу на те подивитися — чи зможу все сама справити та обгосподарити. Боже мій милосердний, буду працювати день і ніч, аби вивела діти в люди та аби сама не мусіла нікого обтяжувати".

Отже, поїхала з о. Монастирським до Літина.

Сподобалася їй садиба, дуже сподобалась.

Стояла вона край міста велика, мала сад і парк, а за парком такий гарний, веселий, чистенький ставок. На другому боці ставка зелений лужок, а далі біля дороги ліс. От гарний випас для корови!

— Чия то земля? — спитала.

— Цей луг належить до міста, а ставок — до цієї садиби. І риба в ньому є, і качок та гусей можна держати.

— А чи могла б я свої корови пасти на цьому лужку?

— Звичайно, бо тут поблизу все панські садиби, і ніхто тут худоби не держить. Будете мати і випас і воду під боком.

Все це дуже Прісі підходило. Оглянула все докладно.

І дім гарний, панський, але не тільки облуплений, де-не-де й стіни ушкоджені, і цегла обсипалась, і дах затікає. Багато праці та грошей до того треба приклясти. При домі флігель для служби з коморами, пивниця, стайня, дровітня, усе хоч старе, але солідне, так, як то у порядному господарстві має бути. І місця в цих будовах є досить, щоб можна скласти і зерно, і пашу, і все те майно, що хотіла б перевезти з села, і стайня велика, мурована. За стайнею малий потік, понад ним густі верби, ніби живопліт від сусідської садиби.

— А хто там живе?

— Там мала жидівська крамниця при дорозі. Все там можна купити.

Пріся розуміла, що ціна не завелика, але для неї і ту ціну було тяжко заплатити. Отже почала вона торгувати ту садибу, але від своєї крайньої ціни — 700 карбованців посередник не хотів нічого ані чути. Тоді Пріся вийняла гаманець і так, як то робиться на ярмарках в останній, рішучий момент торгу, витягла гроші, гарні, новенькі гроші, та й сказала:

— Знаєте, що я вдовиця, а це мої останні гроші. Як вам віддам усе, то не буду мати нічого на оправу хати, отже не можу її купувати.

Посередник зрозумів, що це хоч не дуже добрий купець, але гроші зразу викладає на руку, тоді коли тепер знайти купця не легка справа. Вид грошей його дуже привабив, і він прийняв останню пропозицію Прісі — 600 карбованців.

Негайно пішли до нотаря. Посередник мав готову, вже списану умову, яку перечитали, що треба дописали, підписали, і Пріся стала власницею панського дому в повітому місті Літині.

Вона була задоволена, але о. Монастирський крутив головою і дорікав собі, що то власне він спричинився до цієї справи. Взагалі він був людиною повільної вдачі, думки у нього не летіли з швидкістю птаха, а пересувалися помаленьку, так, як ідуть собі в степу круторогі воли.

Тільки коли вся ця справа була скінчена, він подумав:

„Ну, взувся я добре! Пріся з тим не дасть собі ради, а я мусітиму той ввесь клопіт перебрати на себе".

Аж зажурився пан-отець з тієї мороки.

Переїзд

Купивши дім, Пріся мусіла добре розважити та обміркувати, з чого і як має починати, а також як улаштувати свій переїзд до Літина. Везти зразу всі речі з Десерівки неможливо — нема де складати, поки хата не готова, а все на обійсті не упорядковане. Але для оправи треба багато всякого матеріялу та знаряддя. Не може вона купувати все те в Літині за дорогі гроші, коли в Десерівці має і своє власне знаряддя і багато всякого матеріялу, бо думали влітї будувати нову повітку і той матеріял так і залишився неужитим. З того виходило, що переїзд має бути розділений на два рази: за першим разом треба взяти лише те, що потрібне на оправу дому, а також необхідні речі для себе, щоб якось перебути в Літині, поки упорядкується хата.

Ну а майстер? Де вона в чужому, незнайомому місті знайде совісного, доброго майстра, такого, щоб міг бути і за столяра, і за муляра, і взагалі такого „на всі руки майстра", бо не може вона наймати двох або трьох майстрів.

Пригадала, що парафіяльний дім у Десерівці також був дуже занедбаний та облуплений, коли вони туди приїхали. А як то все добре, гарно й швидко зробили. І не були то жадні майстри. Просити когось з тих людей допомогти їй тепер стидалась, бо й так буде тим людям багато зобов'язана за перевезення її майна до Літина.

(Закінчення буде)

Роман Ільницький

1920-ТІ РОКИ В ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ГІМНАЗІЇ

(Фрагмент із спогадів)

(1)

З Тернополем я запізнався в 1926 р., коли я вписався до другої кляси Української державної гімназії.

Пам'ятаю один момент, який глибоко вплинув на моє виховання. Це було в Чорткові, де я вчився в першій клясі гімназії, і мав тоді десять років. — По головній вулиці проходили колони парадно зодягненого польського війська. Вони відзначували річницю відродження польської держави. Я йшов з мамою. Ми пристанули на розі вулиці і обсервували ентузіязм польських глядачів. Нараз мама міцно стиснула мою руку, відвернулась, і я побачив на її очах сльози. Вона сказала: „Сину, тут ще так недавно було українське військо".

В Тернополі першого року був я на станції в п. Глядкової. Зі мною жила і моя сестра Наталка. Були ще там учні осьмої кляси — Іван Смолій, Теодозій Гасцький, Хмільовський, а зі Львова часто приїжджав Теодозіїв брат Андрій Гасцький, студент прав. Один рік жив на Заруді, один рік у пані Любінецької, а два роки в бурсі ім. Качали. Це був гарний партеровий будинок, в якому приміщувалась жіноча гімназія Рідної Школи, а ліве крило займала хлоп'яча бурса. В правому крилі настоятель бурси, яким був проф. Клим Шанковський, а пізніше проф. Михайло Соневицький.

В 1928-1930 рр. атмосфера в гімназії була напружена. Серед молоді діяли тайні гуртки. Мене втягнули до одного такого гуртка в п'ятій клясі. Пам'ятаю, що давали мені виповнювати якісь таємні довгі формуляри з рубриками на різні інформації, а в тому і псевда. Я довго думав, яке прізвище видумати собі, щоб воно звучало і революційно і серйозно. Я вибрав псевдо „Вир". Моїм зверхником став Іван Медвідь, мій товариш з кляси, на обличчі якого малювалась цинічна усмішка, яку я інтерпретував як вияв погорди до всього буденного і до самого життя, яке, як мені здавалось, він був готовий віддати кожної хвилі для української справи. Час-до-часу наш гурток робив сходини на „цегельні". Там звичайно ми читали щось з літератури, яка була приписана для націоналістичного юнацтва. „Сурму" я діставав через свого старшого брата Степана, який тоді вже був „сьомаком". Я ніколи не питав його, чи він належав до підпілля, бо в цьому я й так був переконаний з того часу, як одного вечора завважив, як він розбирав револьвер, смарував оливою, а потім ховав у схованок під сходами веранди. Степан був добрим учнем, серйозним юнаком, з сильним тілом і волею і аж до своєї ненадійної смерти в 1933 р. був для мене авторитетом у всіх питаннях.

Крім читання „Сурми", укр. патріотичної літератури підбираної під кутом звеличування збройних сил і критики „нездарного проводу" Визвольних змагань 1917-1921 рр., нам ще давали читати видання польської партії соціялістичної з часів терористичної акції проти царської Росії. Але найширше використовували для виховних цілей польські національно-державні річниці, які вказували нам бойкотувати.

Перед 11 листопада (свято відновлення державности Польщі) і перед 3-ім травня (ухвалення польської конституції 1792) та перед іменинами голови держави Йосифа Пілсудського, — серед молоді нашої гімназії кипіло. В шкільних клясах з'являлися таємні папірчики із закликом не іти на „параду польського окупанта", молодь перешіптувалась між собою, коментувала хто „схрунить" і піде на параду, а хто „свій хлоп" і її збойкотує. Здогади, хто може бути „хруном", стосувалися не тільки до наших товаришів, але й інструкторів в бурсі і наших професорів. Зі старших товаришів ми тоді найбільше шанували Романа Паладійчука, що своїм живим темпераментом і ущипливою сатирою та здібністю давати накази робив на всіх нас „боєве" враження. Пам'ятаю ще Пастуха, Фелікса Кордубу і його брата. Ми здогадувалися, що це вони керують шкільним підпіллям і з тим більшою пошаною відносилися до них.

Серед нас кружляли поголоски, що підпільна організація має свою систему керівництва в школі, при чому воно все є немов-то в руках „осьмаків", а безпосередньо перед матурою вони нібито збираються на таємні збори з своїми товаришами-підпільниками з сьомої кляси і передають їм „владу" над школою. Ми вважали наше керівництво розумним і спритним, і вірили, що воно легко може перехитрити польську поліцію.

Для характеристики настроїв серед молоді того часу нагадую такий епізод. Це було, здається, напередодні свята 11 листопада в 1928 році. В бурсі ширилась вістка, що учні польської гімназії нападають на вулицях на наших товаришів, зривають їм мазепинки з голови і побивають. Я бачив, як мої старші товариші збились в групу і щось між собою обговорювали. Потім повитягали з ліжок залізні прути, поховали в рукави плащів і пішли до міста. Я зрозумів, в чому справа. Мої старші колеґи пішли на бій з польськими учнями.

На вид цієї боєвої готовости мене цілого обкинуло жаром. Хотілось і собі піти. В голові з'явились образи з оповідань Андрія Чайковського. Наглий спалах почуттів не давав мені спокою. Я взяв плащ на себе і вийшов на вулицю. Нараз я побачив польського учня, що йшов в „рогативці" по протилежній стороні вулиці. Довго не вагаючись, я перейшов вулицю і вже був коло нього. Він був дещо вищого росту, але мого віку. Я витягнув руку і міцно схопив свого противника за мундур, в а другою вдарив в лице. Заатакований став боронитися, і так зав'язався бій, що правда не пригадував козацьких двобоїв на шаблі, але був проведений за ті самі ідеї. Мій противник був твердий хлопець, не втікав, боронився і атакував. Розбив мені брову над оком, яке почало запухати. Не знаю, чи я йому також завдав „рани", чи ні, бо прохожі схопили нас за руки і розділили, як когутів. Я повернувся швидко до бурси і довго обкладав око зимними компресами, щоб ніхто не догадався, де я був того вечора, бо чого доброго могли виключити зі школи.

В 1929 році провід нашого шкільного підпілля дав наказ не бойкотувати свята Пілсудського, але „спаскудити полякам параду і зробити їм ґранду". Плян був такий, що наближаючись до святкової трибуни з воєводою і генералом місцевого корпусу на чолі ми мали підняти ковніри плащів, спустити голови і пройти проти еліту польської окупаційної влади недбалим, без ладним кроком. Коли ж будуть грати польський національний гимн, ми мали відмовитись скинути шапки.

Отже ми пішли, а було нас 1.000 учнів, і виконали наказ. Після того почались бійки по цілому місті між нами і польськими гімназистами. В школі проведено слідство за інспіраторами.

Десь в 1929 році польська шкільна влада наказала змінити всі написи в школі з українських на польські. Наше підпілля прийняло цей визов активно. Був виданий наказ позамазувати всі написи чорною густою масою. Одного вечора на доручення підпіллля наш товариш Григорій Вакуменко, бібліотекар шкільної бібліотеки, залишився „урядувати" довше, як звичайно. В будинку не було нікого, тільки десь вештався по коридорах шкільний сторож. Але це тільки так здавалося. В будинкові котячою ходою просувалися з кляси до кляси „сьомаки" Панас і Бугай, (а може я помиляюсь?) і точно виконували „доручення революції". На другий день ранком в школі було, як у вулику. Гемназисти гордилися своїми бравурними товаришами, які так справно „дали дулю" полякам. Їх ніколи ніхто не відкрив.

Відкрита акція проти польської влади спонукала шкільні власті застосувати проти гімназії засоби терору. До учительського складу нам додали трьох поляків — учителів. Два з них були польоністи, один історик. Один називався Яцишин і був комендантом повітового стшельца (казали, що він спольонізований українець), другий Алеськевіч, а третій Войцєх Войтонь. —

Яцишин був молодик, без педагогічного досвіду, і ми дуже скоро зробили з нього посміховище. Він не міг провести ані одної лекції без конфлікту з клясою. Зате Войтонь вмів опанувати ситуацію. Високий, стрункий в цвікерах — мав в собі щось аристократичне. Молодь перед такими якостями поступається. Він вчив у вищих клясах і там його шанували за глибоке знання і здібність викладу. Ми молодші учні говорили між собою, що Войтоня єдиний о. д-р Микола Конрад, наш катехит перевищує знанням і дорівнює культурою.

(Закінчення буде)

ДОКАЗ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИХ УСПІХІВ!..

„Літературна Україна" з 19 травня вважає, що „Переконливим свідченням великих досягнень української літератури є присудження Ленінської премії видатним майстрам художнього слова О. Довженкові М. Рильському, О. Гончару, М. Стельмахові, шевченкознавцям Є. Шабльовському та Є. Кирилюку. В сім'ї літераторів республіки — дев'ять лауреатів Шевченківської премії, шість книг удостоєні премії імені полум'яного письменника-більшовика М. Островського".

Аллентавн, Па.

ВЛАДИКА КИР АНДРІЙ ВІДВІДАВ ПАРАФІЮ

Радісні хвилини переживала Українська Православна Парафія Пречистої Діви Марії в Аллентавні, коли 23-го квітня відвідав її Кир Андрей, нововисвячений Єпископ та Первоієрарх Української Православної Церкви в Америці. Всі парафіяни очікували хвилини, коли зможуть повітати свого Високопреосвященного Владику Кир Андрея та разом із ним молитися за розвій Української Православної Церкви, що держить зв'язок з Церквою Матір'ю, Вселенською Патріярхією Царгородською.

Владика Кир Андрей прийняв свячення на єпископа з рук Високопреосвященнішого Архиєпископа Кир Якова, Екзарха Вселенського Патріярха 28-го січня 1967 року в Грецькій Катедрі Пресвятої Тройці в Ню Йорку. Це були радісні хвилини для українців, котрі бажають мати свою Церкву Православну в сім'ї Вселенської Церкви, продовжуючи в той спосіб історію Київської Митрополії.

Владика Кир Андрей завітав до Аллентавну напередодні Вербної Неділі з Всч. о. Константином Калиновським та був гостем пароха Всч. о. Василя Чекалюка. Вступаючи до церкви в супроводі пароха Владика Кир Андрей молився за наш народ та парафіян.

Прийшла Вербна Неділя. О год. 8-ій ранку церкву заповнили вірні.

На зустріч Владики вийшли діти Недільної школи з квіточками в кошичках, Вівтарні хлопчики, хрест, хоругви, члени парафіяльних організацій, молодь. Всі очікують... Владика йшов з рафіяльного дому зі священиками та благословляв діточок, що сипали квіти. При вході до церкви вітав Владику предсідник парафіяльного уряду п. Михайло Федорак хлібом і сіллю, у дверях церкви вітав парох о. Василь Чекалюк з хрестом. Владика окропив приявних свяченою водою і при співі парафіяльного хору під диригентурою п. Василя Карапупа „Достойно єсть" увійшов до церкви, благословляючи вірних.

Владика відправив Архиєрейську Службу Божу. Співав гарно хор. Десять вівтарних хлопчиків виконували свої функції, як належить. Владика проповідав у двох мовах на тему св. Євангелії. Його слова западають до сердець вірних... Владиці сослужили о. парох В. Чекалюк та о. Константин Калиновський. Владика відправляв та взивав до постійної молитви за вірний наш народ, за його св. Православну Церкву, за тих, що терплять переслідування за віру.

Наприкінці Владика поблагословив новий жертівник таа тетрапод, а відтак освятив вербу.

Служба Божа закінчена. Владика помазував вірних св. єлеєм та роздавав вербу й пам'яткові іконки з висвячення.

О год. першій по полудні парафіяни вітали Владику бенкетом в парафіяльній залі. При головному столі побіч Владики сиділи оо. К. Калиновський і Василь Чекалюк, предсідник М. Федорак і його заступник Іван Бохняк з дружинами, Джордж Джозеф, окружний прокурор на Лігай Веллей, приятель українців і член Сирійської Православної Церкви.

Михайло Федорак вітав Владику та просив до слова Всч. о. К. Калиновського, який говорив про наші завдання в праці для Церкви та висловив подяку парохові та всім тим, що так гарно привітали Владику. Парох о. В. Чекалюк говорив про те, що всім нам треба ужити всіх сил, щоб всі наші вірні про свою Православну Церкву якнайбільше знали, її любили, старалися про її розвій. Промова Джорджа Джозефа була сильною заохотою працювати для Церкви навіть тоді, коли обставини є недуже сприятливі. Промовляв також Всч. о. митрат Іларіон Врублевський з парафії Фріленд. Пані Параня Лаба вітала Владику від Сестрицтва та вручила дарунок на Дієцезію. Відчитано привіт для Владики і парафії від Всч. о. Володимира Левицького з Міннеаполісу.

На початку трапези Владика візвав усіх, щоб мовчанкою та співом „Вічная пам'ять" вшанувати спочившого Владику Кир Богдана який серед невимовно тяжких обставин праці для нашої Церкви жив і працював, не пориваючи зв'язку з Вселенською Церквою Матір'ю.

На закінчення промовив Владика Кир Андрей. Зворушений дякував усім, що так гарно його привітали, і візвав до сильної праці для добра нашої Церкви та сильної жертвенности. Бенкет закінчено молитвою, що її провів Владика.

Учасник

Янґставн, Огайо

СІЧНЕВІ РОКОВИНИ

Роковини Незалежности й Соборности Янґставн відсвяткував торжественно. Старанням Відділу Українського Конґресового Комітету Свято відбулося у великій галі Української Католицької Церкви при повній залі з гарною програмою.

Свято відкрив голова Відділу п. Михайло Мартинишин і він, по відспіванні американського гимну хором Юного СУМА, сказав вступне слово.

Проклямацію відчитав адвокат Михайло Юрчишин, який заступав на Святі посадника міста Янґставну — п. Флеска.

Мирон Ліщак виголосив деклямацію Уляни Кравченко „На спомин 22-го Січня". Хор „Верховина" при Осередку СУМА під диригентурою п. Петра Весоловського відспівав дві пісні. Танцювальна Група при Православній Церкві св. Петра й Павла відтанцювала під проводом п. Богдана Міція кілька танків і заслужено дістала за це бурю оплесків. Група робить великі поступи й є надія, що вона під проводом енергійного й працьовитого балетмайстра п. Міція виб'ється на одну з кращих балетних груп.

Учениця Ксеня Луць гарно віддеклямувала вірш Василя Симоненка „Задивляюсь у твої зіниці". Юні сумівці Ксеня Луць і Мирон Ліщак можуть вирости на гарних декляматорів. Вони знають українську мову, що, на жаль, в Янґставні рідкість.

Сольо танці виконали члени вище наведеної Групи Євген Волошин і Раймонд Стемер, добре підготовані танцюристи.

Вершком свята був реферат д-ра Тараса Антоновича з Клівленду. Його слова глибоко запали в серця присутніх. Дві маленькі сестрички — Ксеня й Орися Луць, гарно відспівали, при фортепіяновому супроводі дві стрілецькі пісні.

Сумівський хор „Верховина" відспівав дві повстанські пісні. Диригент п. Петро Весоловський вкладає багато праці в підготовку наших національних імпрез.

Співом „Ще не вмерла Україна" закінчено це гарне Свято.

Святом вміло проводила п. Мирося Ліщак, секретарка Відділу Конґресового Комітету в Янґставні. Гарну декорацію сцени виконали мистці Стефан Бурий і Василь Прокопик.

А. Д.

Дванадцять однотижневих вакацій для молоді

21-го травня в авдиторії школи св. Юрія з нагоди традиційного Свяченого Нюйорської Пластової Станиці зібралося понад 400 осіб пластової молоді, батьків і громадянства.

Посвятив трапезу і перевів молитву о. д-р Ковалик. Присутніх привітав станичний пл. сен. П. Дорожинський, а господарем був голова Пластприяту інж. Соболта, який представляв гостей і активних членів Пластової Станиці.

Господарськими справами завідував Пластприят, а мистецьку програму дуже вдало підготовили новацтво, під проводом пл. сен. Стахи Гойдиш і юнацтво, яке виконало гагілки під керівництвом ст. пл. Галки Качмарської. Панна Г. Качмарська виявила великий хист і знання українського танку.

Між присутніми гістьми були представники Крайової Пластової Старшини, представник СУМА, Об'єднаного Комітету міста Ню Йорку, ОБВА, Провидіння, Окружної Ради СУА, 83, 64 і 11 відділів СУА, Самопомочі й інші.

Після офіційної і мистецької програм відбулася „Льотерія Літніх Вакацій", яку влаштовано завдяки жертвенності власників українських відпочинкових ресортів. Для вигри було призначених 12 однотижневих вакацій, які уфундували такі приятелі пластової молоді: Оселя УНС „Союзівка", Оселя УРС „Верховина", Оселя ОДВУ ім. Ольжича в Легайтоні, Стефанія Криницька, власниця оселі „Білий Дім" в Аккорд (дві виграші) А. Хухра, власник оселі „Орлине Гніздо" в Кергонксоні, Сава і Ярослава Никифоряки, власники оселі „Маковиця" в Лексінктоні, Лідія Осінчук, власниця „Юліяна Мотель" в Лейк Джордж, п-во О. Диби, власники „Гілл оф Гепінес" в Лейк Джордж, власники спілки „Симфоні Ресорт" в Лейк Джордж і управа Пластової Оселі „Вовча Тропа" в Іст Четгем.

Програму перевела її ініціяторка Ніна Ільницька і пп. Соболта і Дорожинський. Чистий дохід в сумі 1.243,50 передано на перебудову Пластового Дому. Н. Ільницька, як секретарка Фундації, зложила поіменно подяку всім власникам осель.

Н.К.

Гартфорд, Конн.

Святкування ювілею Кардинала Кир Йосифа Сліпого

В неділю 30-го квітня гартфордська громада Святочними сходинами включилась у святкування Ювілею 50-ліття Священства та 75-ліття життя Верховного Архиєпископа Кардинала Кир Йосифа Сліпого.

По торжественному Молебні в намірені Ювілята зібрані з увагою вислухали святочну доповідь д-ра Петра Ісаєва з Філядельфії.

Підкресливши історичну вагу особи Кардинала Йосифа, промовець звернув головну увагу на його наукову та організаційну діяльність. У другій частині доповіді він ясно представив важливість створення українського католицького університету в Римі та велике релігійне й національно-політичне значення й можливості створення Українського Патріярхату.

Л. М. Л.

Військово-Історичний Інститут НТШ відзначив 50-ліття відновлення Збройних Сил України

Український Військово-Історичний Інститут при НТШ в ЗДА відкрив 20-го травня серію прилюдних наукових конференцій для відзначення 50-ліття відновлення Збройних Сил України. У виповненій вщерть залі Українського Інституту Америки в Ню Йорку, директор УВІнституту сотн. З. Стефанів відкрив Першу Наукову Конференцію, запрошуючи до президії голову НТШ в ЗДА проф. д-р Р. Смаль-Стоцького, полк. В. Кедровського і голову ОбВУА сот. д-ра І. Козака. Першу доповідь на тему „Політичне тло початку боротьби за українську державність" виголосив проф. д-р Р. Смаль-Стоцький, з'ясовуючи стан української справи перед вибухом першої світової війни на тлі суперництва потрійного союзу та антанти в ділянці політичній, торговельній і ін. Преленґент дав оцінку розвою українського революційного руху в боротьбі за українську державність. Полк. В. Кедровський виголосив доповідь н. т. „Початки українізації в російській армії 1917 року", обговорюючи дії полку ім. Полуботка в Києві, українського полку ім. Б. Хмельницького („богданівців"), обох військових з'їздів в Києві та Українського Генерального Військового Комітету.

Обі доповіді викликали живу дискусію, в якій забирали голос проф. Н. Король, проф. Б. Мартос, проф. М. Зайцев, сотн. І. Івасишин, проф. М. Лисогір, полк. де Дяре і інші. Конференцію закрив голова ОбВУА сотн. д-р І. Козак. Наступна конференція відбудеться 17-го червня 1967 р. з доповіддю проф. д-ра М. Стахова.

Американська фльота дістала новий літаконосець „Джан Ф. Кеннеді''

Нюпорт Нюз, Вірджінія. — Донька покійного президента Джана Ф. Кеннеді Каролайна 27-го травня охристила новий літаконосець „Джан Ф. Кеннеді'', який зможе вести коло 100 літаків і 5, 222-ох моряків, в тому будуть і летуни. Це є найбільший американський неатомовий літаконосець із групи Форрестолла. Під час церемонії хрищення зустрінулися члени родини покійного президента Кеннеді з президентом Джансоном. Були присутні: сенатор Роберт Ф. Кеннеді, сенатор Едвард Ф. Кеннеді, дружина покійного президента Джекелін Кеннеді та 7-річний син покійного Джан Кеннеді молодший. Присутні були численні достойники, цивільні й військові. Бостонський кардинал Ричард Кушінґ відмовив відповідну молитву. Президент Джансон виголосив промову, в якій згадував, що покійний президент Кеннеді погоджувався в тому з ним, що треба вжити сили, щоб припинити аґресію. Президент Джансон тими словами оправдував війну у В'єтнамі і одночасно перестерігав майбутніх аґресорів. Джансон сказав: „Молимося, щоб цей літаконосець виконував свою службу під час миру. Але коли цей корабель мусітиме воювати, то його прапор і його ім'я будуть глибокою відповіддю і ворогові і приятелеві''. Президент Джансон наводив слова президента Кеннеді про те, що „теперішня ґенерація мусить продовжувати боротьбу, якої не починала, і жити у світі, якого вона не збудувала''. През. Джансон старався виявити прихильність до пані Кеннеді, яку, при привітанні поцілував в лице. Літаконосець Джан Ф. Кеннеді коштує $200 мільйонів.

Перервано знову залізничне сполучення Північного В'єтнаму з Китаєм

Сайґон. — Американські бомбардувальники перевели в неділю 28 травня новий налет проти залізничної лінії, що сполучає Північний В'єтнам з Комуністичним Китаєм, прорвавши її за 40 миль від кордону Комуністичного Китаю. Речник американського летунства заявив, що „будемо нищити ту залізничну сполуку так часто, як часто ворог буде її направляти''. Коло 50.000 китайських робітників і тисячі північних в'єтнамців призначені до постійного направлювання шкід, що їх американські налети роблять північно-в'єтнамським шляхам сполуки з Комуністичним Китаєм, відкілля йде до Північного В'єтнаму 80% воєнного постачання. У тому останньому налеті американці втратили знову один джетовий бомбардувальник і число втрат американського летунства над Північним В'єтнамом зросло до 562. Зате північно-в'єтнамське повідомлення твердить, що американці втратили над Північним В'єтнамом уже 1.972 машини. Наземні бої велися в районі обох великих американських баз у Південному В'єтнамі — Данангу і Гуе. Так само бої йшли в південній частині здемілітаризованої, на 6 миль широкої смуги, яка тягнеться вздовж 45-милевого кордону, що розділює обидві частини В'єтнаму. Американська морська піхота здобула в тій південній частині здемілітаризованої смуги горб „117'', вбивши при тому понад 40 північних в'єтнамців та знищивши всі тамошні комуністичні укріплення. Зрештою, американські війська, поруйнувавши всі ворожі укріплення, відійшли вже з тієї південної частини здемілітаризованої смуги.

УСК Ню Йорк переміг „Блу Стар'' з рахунком 2:0

Асторія, 28-го травня. — В мистецьких змаганнях „Великої Десятки'' Німецько-Американського Футбольного Союзу дружина УСК-у Ню Йорк здобула цінну перемогу 2:0 над футболістами клюбу „Блу Стар'' на грищі суперника — „Айнтрахт Овал'' в Асторії. Ворота для УСК-у стрілили: Мек Куллі на 17-ій хвилині з карного та Петро Ґерлі на 78-ій хвилині. Після цієї перемоги УСК зрівнявся точками із теперішнім першуном табелі „Великої Десятки'', німецькою дружиною „Гота''. Оба кандидати на першуна цієї найвищої кляси НАФСоюзу, УСК і „Гота'', мають по 20:10 точок, при чому „Гота'' займає перше місце лише завдяки кращому відношенні воріт. До кінця сезону остало ще обом кандидатам на першуна по троє змагань.

Минулої неділі, 28-го травня, розпочався сезон нової професійної футбольної ліґи, назва якої „Об'єднаний Футбольний Союз''. Ця визнана Американським Футбольним Союзом Ліґа має в Ню Йорку дружину „Скайлайнерс'', під іменем якої репрезентує Ню Йорк ураґвайська дружина „Церро''. У своїх перших ліґових змаганнях „Скайлайнерс'' здобули нерішену 1:1 із репрезентантами Торонта, дружиною „Гібернієнс'' з Шотляндії.

В УССР почали виходити 25 обласних газет для молоді

Київ. — Газета „Молодь України'' з 19 травня повідомила, що цього року „завдяки батьківському піклуванню партії кожна обласна комсомольська організація нашої республіки отримала свій друкований орган. Двадцять п'ять обласних молодіжних газет з першого ж номера в центр своєї уваги взяли діяльність первинних комсомольських організацій, районних комітетів ЛКСМУ, почали широко розповідати про молодого сучасника, із знанням справи порушувати проблеми, які хвилюють юнаків та дівчат''. З дальшої розповіді видко, що більшість з нових газет для молоді виходять українською, а деякі — російською мовою, як „Комсомолець Донбасса'' в Донецькому; у Сумах виходить „Червоний промінь'', у Миколаєві — „Ленінське плем'я'', у Рівному — „Зміна''... На республіканському семінарі редакторів обласних молодіжних газет, що відбувся в Києві, критиковано деякі газети, бо вони не досить уваги звертають на питання моралі, поведінки молоді, друкують часом літературні твори, „не варті уваги''. Крім того, сказано: „Серйозно помиляються ті молодіжні газети, що допускають копирсання в інтимних стосунках, у дрібних побутових історіях, загострюють увагу читачів на малозначних і нехарактерних фактах. Необхідно зосереджувати журналістську майстерність на викоріненні пережитків у свідомості окремої частини людей, нещадно розвінчувати дармоїдів і хуліганів, нероб і хапуг, вести наступальну атеїстичну пропаґанду''.

УСПІХИ НАШОЇ МОЛОДІ

Ніщо не причиняється більше до оптимізму й віри в наше майбутнє, як радісні вістки про успіхи й здобутки нашої молоді. І ось вже вдруге цього року появляється вістка в клівлендськім щоденнику „Ди Плейн Ділер'' про успіх молоденької талановитої українки, Ірми Осадцівни.

Ірма Осадца

Перший раз в січні, — вістка про те, що три мистецькі твори (дереворіз, колаж, емалія) Ірми вибрано на виставку найкращих творів учнів середніх шкіл з округи Північно- східного Огайо, яка відбулася в Клівленді. На цій виставці твори Ірми відмічено як одні з 35-ох найкращих, і два її твори (дереворіз і емалія) вибрано на всеамериканську виставку середньошкільників в Ню Йорку, де вона дістала „два золоті ключі — Ню Йорк''. Друга вістка в цім щоденнику з 7-го травня, що Ірму Осадцу нагороджено „Золотою медалею'', як одну з 423-ох, що одержали таку нагороду. Ці 423 нагороди, у 18-ох різних катеґоріях, були вибрані з-поміж 148.000 учасників з цілої Америки. Всі ці вибрані твори виставлені в Ню Йорку, на „Національній Середньошкільній Мистецькій Виставці'' від 16-го травня до 9-го червня.

Цього року Ірма закінчує середню школу в Бреквілі, Огайо, і поступає на студії образотворчого мистецтва до Клівлендського Інституту Мистецтв, від якого вона вже раніше одержала стипендію на підставі свого мистецького портфоліо.

Часто буває, що люди обдаровані не лиш одним, а кількома талантами. Не розводячися про високомистецьке писанчарство Ірми, вона відома в нашій околиці як співачка народних пісень, які вона оригінально інтерпретує при помочі власного супроводу на ґітарі й бандурі. Минулого року гості Союзівки мали нагоду подивляти вокально-музичний талант Ірми, коли вона перебувала там на Курсах Українознавства. Ірма відзначається систематичною працьовитістю й завзяттям. Вона напевне осягне ціль свого життя і стане непересічною мисткинею, та розвине свої таланти до максіму.

Ірма є донею д-ра Богдана і Тані Осадців, що живуть в Бреквіл, Огайо. **Н. Д.**

● **У 1932 році були в Німеччині** 4.703 щоденники з накладом 25 мільйонів примірників. В минулому році було в Західній Німеччині й Західньому Берліні — правда, без Східньої Німеччини – 480 щоденників, але з 35-мільйоновим накладом. Західньо-німецький уряд покликав до життя окрему комісію фахівців для перестудіювання умовин, серед яких працює преса, та протидіяння її дальшого корчення.

ЧУДО-ЯБЛУНЯ

Яблуня, що дає 50 різних сортів плодів, розцвіла на присадибній ділянці симферопільського садовода — любителя О. В. Савченка. Потужна крона дерева усіяна білорожевими, білими, червоними і майже чорними пелюстками.

Перші щеплення на алмаатинському апорті Олексій Васильович зробив у 1964 році. Матеріял для прищеплення він брав у садах ряду колгоспів та радгоспів, у науково-дослідних закладах. Садовод-любитель використовував також вічка й живці дикоростучих яблунь на схилах гір'' („Молодь України'' з 19 травня).

Посмертні згадки

ЛУКА ОБЛИЦЦУК, член 151 Відд. УНС в Аллентавні, Па., помер по короткій недузі, 14 квітня 1967 р., проживши 71 літ. Покійний народився в с. Вістра, пов. Бучач, Галичина. Прибув до Америки 22 вересня 1949 р. в дружиною бл. п. Наталією й сином Григорієм. Полишив в смутку сина Григорія в Аллентавні, Па. й сина Михайла на Рідних Землях та 5 внуків. Похорон відбувся 18 квітня 1967 р. з похоронного заведення до місцевої Укр. Правос. Церкви Пречистої Діви Марії, а відтак на Вічний Спочинок на парохіяльний цвинтар, Филертон, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Анна Пип'юк, секр.

КАТЕРИНА ЧОФЕЙ, членка 144-го Відд. УНС в Скрентоні, Па., померла дня 5-го квітня 1967 р. на 79-му році життя, прийнявши Найсвятіші Тайни. Покійна полишила мужа Теодора, доньку Марію, зам. Яроцкі, 2 синів — Петра і Григорія і 6 внуків.

Вічна Їй Пам'ять!
Н. Чомко, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ, 11-го ЧЕРВНЯ 1967 р.

OLEAN, N.Y. Піврічні збори Т-ва Запор. Січ — 363 Відд. о год. 2-ій по пол. в домі 1003 Брук вул. Проситься членів й членкинь прибути на збори. — Управа.

ТАРЗАН, Ч. 5816. Дивна потвора!

Дослідники спостерігали в страшній мовчанці, як професор Тейт оглядав кістяк. — Тут є характеристичні прикмети людини і мавпи...

— Тут може бути направду наш надбережний скакунець... Та коли так, то стоїмо перед проблемою — насупився Тарзан. — Чому?

— Тому, сказав поважно Тейт, — що ця потвора була на вісім стіп висока!